

Dimecres 25 nit

Estimat Quimet: Causa
l'escal temps, lo fotògraf
no ha pogut fer cap repro-
duccio' encara. per lo que
t'heureto certificant ls' dibuix
de Rosales y l' dibuixet y
una fulla d'albúm d'en
Fortuny, ab lo sello de la
viuda. També t'heureto un
troç de Vinot en qual marge
he escrit de Fraccassini
tant pot ser com despar-
de ser.

He fet us de totas las
influencias perquè l'
men encachs "Geri y ls'
reus" vagi a l' "exposicio"
y si per part tera o d'en
Paco poden influir
perquè la Viuda Tolra

si de cideixi vos ho agrahint
molt.

Lo retratament unànim
dels pintors espanyols d'
aquí m'han ferit en mon
amor propi català, y fa
alguns dies que ab enatie
amist de bona voluntat
heraldem ~~per~~ a nostra
tot lo que es pugen d'
altres artistes, cap a
Barcelona.

Adon Primit, recort
i tot de tot. Felisa,
Pauques y un altre de
ton altre

Smiley

L'quadro que au estich
pintant lo regala lo Sr.

Marquès de Villafuente al
Jesuita Padre Coloma. M'diu
que he publicat un'obra
tant bona?

Adieu.

Roma dijous

Elimat Quimet!

Sembla que esticis
destinat a' despedir-me
a' la francesa, pero com
que tot lo francès està
de moda a' Barcelona
potser sentis aïpis
entrar mes en la conent
del rigne.

Es lo cas que hauria
estat encara dos o tres
días mes a' Barcelona
cuam rebí la trista nova
de que l'home nen petit
Augusto estava gravement
malalt de pernicioza y de
pulmonia mes tant. Vauig
marxar desseguida enca-
regant a' l'Estrella m' tele-
graficà a' Marcel·la y a'

Nisa, sols aqerí rebo lo
deutjot ^{provident} telegrama que m'
diu "Augusto grave
no te detengas i' queres
verlo con vida". Ya prob
pensan quine penyalada
sou per mi' y quint
viatje mes llanch y tresp
fins a Roma. Arribo a
casa y la trovo leta
en infern de plors y
de gent, pero com pro-
videncialment passa
moltes vegadas en las
criatures la crisi l'ha-
bia passat lo dia
anans y ha anat mi-
llorant y s'esce que
poquens cidan victòria

esperem que serà salvat
Ja pots pensar que
arany estem tranquils
Y contentats de la vida
alun rebem la notícia
que l'emperador de
Alemanya ha comprat
lo meu quadre, crech
que es l'única que
ha adquirit en la
secció espanyola.

Ara, si l'heu
posat bé anirem en
un port de mar, luego
a Assisi, y ab en
Ansel nos en anem
a Munich y Berlin
tornant per Viena
a Roma.

Aden quimmet
recorts a' le fluire
y que t' ten angetet
ziga bea de salut.

Recorts a' l' lumbro
y a' en Paco. Y un
feip d'esperion de
t' luttu per la
Anita y teva reitor
y nebodete. Y un
abra's de ton effu

Lumbro

Dissapte

Adieu et Adieu

Pensaba estar aquí
encara uns vuit dies
més, pero las noticies,
que m'aven donan abis
m'han induit a marxar
si poch arrey moters
cap a Roma.

T'prego de con, de
fer las mevas escusaf
a la Lluïsa y a tota
la familia Paco y Lluïsa
de cap modo vull tro-
varme lluny de la meua
familia lo primer de

Maig, probablement
tornarem agent instruït
en vista l' brillant resultat
obtingut ultimament.

Adios i veureu

Tu sempre

Enrich

P.S. Suposo hauràs vist
l' camelo tan fantasmagòrica-
ment preparat per en
Paris. Suposo que allò
es una mostra del
art mecanic que tu
predicas, non socialisme
dentre de l' art que
porta escrit en sa
bandera abolició com-
pleta d' inspiració

z de sentit comin.

Per aquest conven feli-
cito a' en Napoleon
y en Torija per los
progresos que fa' la
fotografia y is' com
se creu tan colosal
venta y queda a'

Barcelona prometo
regular la cortina
pendant de la del
Spoliarium ab la qual
tapen lo quadro lo
dia que un princep
extranger visita la
Exposicio. En tot cas
agrahim la caritat que
ens fa' Paris enviant
un quadro que ningun
ha volgut comprar.

Roma festa de Corpus 1889

1

Molt estimat Prímet:

Rebi la teva del 13 y bé-
ros pot felicitar després
de una tournee tant bo-
nica com heu fet per
Europa, tenint un principi
com Vise, un plat fort
com Roma y viatges y
unes postes com Paris.

Areglaré ab gust lo que
m'indica del quadrado, pero
no si perquè aquella
figura s'hi va atravesar
en varies coses y he tin-
gut molt treball y may
aniravé a ser lo del
altra. Varies rebre les

diners
de en Ocas y suposo hatria
rebut les mere accusants
recibo pel valor de 4000
francs, perquè faria d'aquest
recibo l'us que creguin
convenient.

De Dn. Niceto Menchaca
res, ni una paraula.
Potsen esperarà anar a
Bilbao.

De l'epoca que tu t'en
vares anar de Roma
fins fa pocs dies he
herallat de valent, com
may, havia fet. T'ho
dira aquest diant que
t'envio, y que com que
no tinc d'altre ti esti-
maré me l'tornis. L'
primer cuadro que cita

al lleixir-lo, sembla l'
de ton germà, però no
te res que veure ab
ell, puig es una figura
de Tamanyo natural y
directa arreuada a la
columna y coronada de flors
l'fondi si que caris
l'interior.

L'razon que he titulat
de non "Poesia" es potrer
de lo mes original que
havi fet, y alguna nota
en venirà per Barcelona
prompte. L'sol no es mes
que un punt lluminos en
un horison caris negre
reflejat ab un rin que
en forma de serp omple
l'paisatge.

lo tener representat l'canal
de la mort, que s'he
pintat a Terracina alont
estigueu fà un mes y mitj.
L'cuart, "Geloria" ja l'conix
per es aquella tanteta
petita que a tu t'agrada-
ba tant

L'quint era un immens
camp de pedras, (pedras
i millons) tant per no
fer sempre aygua y
passaba una professó de
vellas totas vestidas de
negre y totas d'esquena
alla al lluny i vege-
la creu.

L'altre era un paisatge
de Catalunya.

Tots venuts a França.

Lo que estich fent ara ^[2] es
"Jesús en lo llach de Genesareth"
que crech que t'agradaria
puig es il·luminat ab la lluna.
Aquet ja està acabat.

Després he comensat los estu-
dis per lo quadre de la Tol-
rà, que com ja saps és molt
important. Atipó y lo ten
serà lo que mes m'interessa
de tot lo que tinc de fer.

Com te deya en ma última
tu no hi perdràs res. Y consti
que contaba sempre ab lo
ten beneyllicít. A aquella nota
y l' boceto petit del quadre
de ton germà s'han venut
l'un al banquer Freixa y
l'altre al sen exoderat Sr.
Viza. De tot modos en
Paris fa mal en ensenyant,
puig tenia orche de no

per lo venen a ningú.

Gracias per lo de las noticias
sobre Mr. Schulte y dona las
gracias y nos saludos a Mr.
Suy per haberse interesat.

Mr. Schulte, m'envia desde
quida ls' diners del men-
quadro, apesar de que vaing
carregar lo pren, y m' en-
encarga un número in-
determinat.

Ja venís ls' tres cuadros
que s' pintare en un
bonich!

Procurei ls' dibujos de
en Barbaran y de l' Schene
y altres, mes ara sont ja
can tot fora. Nosaltres
no marxem fins a la fi
de Juliol.

Folchi, Pages, tot vos se

Andam,

Lo senyor Crofet, mes fort
que may, porta l'aquella
catalanista a la corbata y
diu que aquest hivern don-
mina ab la barcelina que
jo li veureig portar.

y la Lluna? Que tal
y la nena?

y l'rot de vidre de
d'Emilis? Digals que
li guardo ls' trosos d'un
retrill que he amaglat
ab porporina y que
tindrà la requititat que da-
ria l'opi a en elliquel
y Badia.

Adios y recoma a tot
de l'Estrella molt y
molt per ta senyora
y naturalment també

molt de meus.

Addio caro, t'abbraccio
ton germa' en lo vissatje.

Luigi

Orizani si realmente re-
gueris la rifa de la Sliga
y t'embrare una cosa junt
at lo teu quadro?

Salut.

Roma 16 Juliol 1789

Stimediim Quinet.

Tu tens mandres y pensa
de agafar la plume, pero jo
no. Tant ja he dirigit de
treballar y d'uns pocs dies
marxem i pendre bany de
mar prop de Roma, després
encara no iè que farem. Es-
tiche cansat y marxat de
tant treballar. Bels tens
quadros (un ja està acabat
y l'altre casi, casi) pero han
rà de esperar un mes
mes.

Sento molt que no hages
vist l'quadro de "Jenis" que
dintre es lo millor que jo
he fet, per lo menys es el de
mes poesia. Està il·luminat
entre la claror del dia y
la de la lluna neixent y
mirat quina canalicitat, pre-

cisament ahir, diada del
nou sant, va escriure i envia
a Mr. John John Elder, per
la seva galeria dels Champs
Élysées de París. L'quadre
marxa de Roma al l'arribada
de un gran triomf com ven-
ràs per la premsa que t'
envia, y dispensem que t'
amotini tant, però tindrà que
que tu que est tan bon
amic meu y persona que
vals molt a Barcelona / y
no s'ofengui la teua modestia
espigues ahont van las obres
de un fill de Barcelona
quals corporacions oficials
gastan ls'quartos y donan
als' honors a n' l' rebutj
dels mercats.⁽¹⁾ Però ja penses
tu com penso, tindrà se y cada
dia mes per seguir lo camí
Exemple. últim. L'ajuntament de
Barcelona adquirirà "El árbol encantado".

del gran art, en la Via del
"Jesus" y del "Arbre sagrat".

Si veus i en Gimnèsi, digoli
que estimaria molt que m'posés
dos ratlles i que escrigués i
en Lungen, perquè estich fent
un mal paper ab dit lungon.

Que tal la Lluisa? Y la
nena? L'aires de Mourenet
y de Olot te las tornaran
i cara letas dues matronas.
Esperions a la primera y
molt netors a la segona.

Voy, de en Menchaca, non
se res, ni una paraula, que
t'semble hi ha seguretat?

Adiós, recorts a tota la
família y amichs, moltes
y moltes expressions y recordos
de l'Estelle y meus per
La Lluisa y per tota
la família y demes
amichs y fa sapo que

P'estime ton affeur

Lucie

Diante la caixa ti mostraré
le fotografies del "Jesús"

Adiós

Roma 28 Oct. 89

Li llinat Brimet: Soc viu, y ben viu, pero may he treballat tot l'istiu com un desesperat. Cuant m' preparaba anar a Paris, s' portà malalt l' un gran y devvera d' ell li' altres dos, varem anar al mar una temporada per canviar d' ayre y despres nos en varem anar 15 dias a Albano y Genzano en aquell hermosi lloc de Venus, about varem fer molts estudis, regressarem a Roma l' 1 de Setembre per continuar sens descans l' quadros de "Jesus y ls' seus" del que t' en vull parlar llargament. Aquest quadros, calculo que per Desembre sera ja a Barcelona tota la composicio es de tamany natural y figurat que son casi nou metres quadrats de tela y mech ja saps es per la Vida Tolrà.

Per per aquest quadros he volgut llegir i repasar las mes celebradas historias de Jesus, desde la de Monseny Pussanloup y la del Cardenal Capelatro

y de Strauss fins a Renan, y de
la Biblia fins al Talmud, tot
per fer una obra eminentment
catòlica y al mateix temps per-
què res faltes a la indolumentària
y veritat històrica y a las exi-
gencies del art modern, sens per
això desearme portar de la co-
rrent francesa. Si ho he alcançat
no he se' encara, pero si es
que es la mes gran obra que
he produhit, y que aquest
que m'agrada més al es-
tranjer, es la que precisament
va a casa. ~~Un~~ ^{Un} quadro hi ha
algunss episodis per ferlo mes
interessant: L'escena es un
campx vert y ple d'ombrioles,
aquellas flors blanques y grogas
que tant abundan a la Syria,
los arbres en flor també. Desis
de una nota serena, sens cap
alard de pintor y representa
en lo regon pla' important la
ma' ^{l'opos} ^{de} ~~los~~ ^{de} uens, l'un l'un
rich ple de joyas y flors, l'altre
l'un pobre completament nu
y d'esquena (uech per això que
m'obligaran a vestirle ab un

trossot de drap), als peus de Jesús
un nen novetós besantlos, a la
dreta un pare presentant lo
sen fill ceg y malaltís carregat
de amuletos egipcis y envoltallat
tot ell ab la corda (rique entre
ls' jehens de senitut). darrera ls'
apòstols y probable poble. A l'esqu
ma una mare agenollada presen
tantli lo sen fillot dovint dar
altres nous y al costat una
altre mare presentant lo sen
fill com formant una creu.

Aquet encara no l'
tinch resolt.

Se reyna de Halia reñi
le primera que obrina
l'expovicio en lo meu estudi
despus es alcauso del Papa l'
expovicio en lo Vatica; lo portare
allà. Met a qui l'obra.

En Guimera m'va escriver a mi
no mes que l' sobre de la carta
nequi entre parentesis va posar
(per donar al Sr. Surryer) aixís es
que a mi no m' ha escrit, lo
Senyor Surryer m' va llegir le

contes que n'este agraïdíssim
Lo "Mar y Cel" li vaig lleïgin
jo de cap a cap, perquè hi he
parabols catalanes que ell los
enten poch y l'va entusiasmar
de modo que quant haurà
acabat de traduir uns
comedies que li va enviar lo
Sr. de Augier, se encarregarà
de estudiar la traducció de
la de en Grimet.

Ta sap's tu que si no t'avia
presentat en Puygny va ser per
la coincidència d'haver faltat
ell aquell diumenge al estudi.
Ara es lluny de Roma y no
tornarà fins al mes entrant
que li donarà tos recadors.

Lo teu payssatge està a punt
ja'temps y respecte al altre
quadro jo no se si t'agradarà
un de molt petit que he aca-
bat. T'recordas d'aquella tan-
ta de llibres ab un pare, que
pintaba enant tu erats aquí,
doncas no m'ca agradar y
la vaig fer servir, apropiant
l'tros de la dreta que hi
havia l'triptic, resultant-ne

Roma 21 Juny 1890.

(1)

Estimat Rivinet.

És una pila de dies que
t'hevia una carta comensada
que no vares acabar perquè
vares tenir que anar a Ho-
rencia y a Chris per fer uns
estudis y arreu que t'he trobo
ab ta estimada carta
del 10 ab la monumental
nova. Ab l'letretera hem
tingut una vera alegria, ho
vots creure's y hem vot a'
Ben perquè t'els conseris y
t'el veigis gran, gran baix
tots conceptes.

!Figurat quina festa!
Tot un heren Cabot que ve a'
l'mon en lo any de gràcia
de 1890. ja ho podem celebrar
que d'aquestes entrans pocas
en libra.

L'Estrella prisa per conèixer
y reclamar un retrato l'obra
que l'heu. Tan jausta
mora ha de tenir lo seu
versò en Roma, per lo que
l'invito a dinar a casa de
dema en vint que es din-
menje, jo posarè ls' plats
a tanta per cosaltres ab
lo retrato de cada lui en
lo plat, a lo menys cos tri-
drem en espigle. L'hora de
Roma adelantat la de Bar-
celona de tres quarts. Com
que ls'dinmenjes enversem
a las 12 y $\frac{3}{4}$ pensa donchs
que a la una y mitja en
punt de Barcelona dedicarem
un apat al nou hoste y que
a la una y $\frac{1}{2}$ d'aquí ls'de-
dicarem una copa de cham-
pagne y que seran a las
dos y $\frac{1}{4}$ en punt a Barcelona.

he a quell moment donchs
alseu entayre ls cors y ls
vasos que tindran con eco
a Roma.

Ja pots pensar que las
noticias que rebem d'España
respecte al cólera fan que
per ara no us moguem y
que esperem l'any vinent
per passar aquí una tempo-
rada.

He desde que he arribat
que no he perdut un sol
dia de treball. Despres de
las ventas de Barcelona y
Viza m'he sigut treballar a l'
estudi que no tenc un
sol quacho comensat. Menys
mal n'he sigut l'ingut algun
d'acabat, mes no recordo
en ma vida mes gent de
trajera de la que he sigut
lo mes parat a l'estudi per
adquirir obras. Pot he per-
dut perquè la major part

an'han fet encanells, alguns
de consideració: - hi t'aurà
que ve' i repetiràs com agra
any m' retirare' a la vida
privada, es a dir fins enca-
dos o tres anys mes. Allavors
oh, allavors es que pintare'
lo que sento, que no puch
ferho ara, perquè ningú ho
compranda.

Tinc una carta de Monen
Danne, que no se' aliviat con-
tante com suposo que tu
t' venas sovint, m' en comans
a la teua amistat perquè
agente carta amb lo a les
mans.

Moltas expressions a un
Paco y família, que encara
haig de retrobar li quadros.
y també haig de fer li tingu
pero com que t' tornas tan
estrany de gustos m' posas

at mes gran comprouis que
may.

Moltas expressions a' la terra
mami de part de l'botella
y micas, an abas de vos
a' l'familia y mit y mit
y mit felicitats a la Gloriosa
y a' tu y als teus angelots.

Senyoreu tota agra

[Signature]

Reuents de li' l'copit, lo pobre
seguint lo mator, ho ha
perdut tot y sols li' queda
l'esperansa dels fills y del
sen trevall. Reuents de me
Paurol H. V. K.

Roma 22 Febr 1847

1

Letimot Quinet

He rebut totes tas castas, us
estranyis que no t'hegi' contestar
y perdonam. No u' com passa
l' temps, la febre del estudi
m' ocupa tots cinch sentits y
en vè busco frases per dis-
culpame sempre que haig
d'escrivir a' un amic com
tu.

Y encara aruy t'haig de
pregar un favor y t'preso
no tardis a' donarme una
resposta. Voldria que m' donessis
tu que estàs mes al tant de
lo que passa en questions al
art a' Barcelona que es lo
que hi ha de debo' sobre la
projectada exposicio' de pin-
turas. Aquí la corrent es
desastrosa, ningú envia res
y aixís passa en lo Centre

about hi' ha lo mes granet
del art nacional, no e' lo
que passa als altres puerets.
Tathom m. diu pueres del
reglament, que no he vist, y
naturalment com a fill de
Barcelona vebo yo tot l'
oleatge. Donam doncas li en
prego una opinió clara y
concisa perquè pugui res-
pondre. De ta resposta de-
pendrà lo que prengui part
io, que naturalment com català
no puch faltar, i' las cosas
se fan com la lley de Deu
mana. Si aixís es, no dubito
que algú mes requirirà.

Contesto a' tas estimades cartes.
Per de proupte t' diche que
tinc per tu dos dibuixos que
seran lo millor ornaament
de ton àlbum. Un es d'eu
Fortuny y l'altre de Rosales

Lo primer lo vauz comprar
en una venta. Porta l'ello
que la vinda va posar a
totas las obras que l'gran artista
no poguè firmar. Es molt
petit pero bonich.

L'Eschena, Barberan & en'en
tenen promeus pero may los
portan. No t'faltaran.

Lu Pagei no mes lo coneche
de gran tu estabas aqui, e
que es un bon xicot & que s'
en va a America.

He rebut los primers exem-
plar de la "Ven". M'agrade
molt & ja vauz dir a Momen
Jaume que m'inscribia per
un any. Los diners li emia
per lo primer que vinga.

Lo probe Surgen es mes
del altre mon que d'aquest.
Ab lo degavell dels bancs
d'aqui, en los quals tots ben
rebut s'va arruinan & estàn
retirat en un petit poblet

problema de Toscana.

Tots estem molt bon J. a' Deu.

Plans no n'vull per cap per aquest istiu perquè tot m' surten al revés. Si emiso a l'expedició facilment vindrà o vindrem.

La família no ha augmentat pas, a no ser per la vinguda de mon cugat que estarà aquí una temporada.

Aquí tenen completament lo teu cretionari i no dubto que tant lo teu pare com la meua i Lluisa esten tots bé.

Ben paciència per los dos quadros. Tens rahó que t'rabre. No t' saltaran.

Dels quadros que fas sols lo tant de quaci ve a la nostra terra. He pintat una "Venis del Tiber" al

gust que ara corre. S'ha²
venut a Berlín. És una
drega que trega del aigua
del Tiber una hermosa
estatua de Venus. - Molta
gent del poble està contem-
plant l'escena. Va sentir in-
teressant y l'unic defecte
que jo mateix hi trobava
era un excés de veritat
y realisme que ja sap que
sabre tot en lo últim no es,
per lo men flac, situem la
veritat pot ser mes que el
sai disant naturalista, pero
sols la comprenem a través
d'un temperament personal
de l'artista. Cripò es l'art.
Ara estic ensenyant en
uns petits quadrets un "de
retorn de Terra Santa" y
l'altre "L'auell de maria"
y l'de mes gran importancia

"Jesús y la Magdalena"

y tu?

Quan publicarà un llibre?
Com estarà en Paco y família?
p l' hui?

Vols l' dibuixar per correu
o vols esperar que algú l'
porti?

Quant anirem a Montserrat?

Adios, estimat amic, recull
a la Lliver de part de l'
Lletta un petó als vells
reorts dels Escofets y amichs,
y una abraçada de tot
afers

~~Lliver~~

Com que m' recordo de tot
l' d' antes, recordo l' de la
lliga, es que potser no hi
pensaran mes. Que t' sembla?
Que t' passen de llach?

Si no le sembra oportuno
tendre mis senas por
allo de que
no han plazo que se
cumple
en N. N. N.

Lo he causado en pagar
los dentes de pintura, pero
no tiene poco, pero si
el dia que cumple.

Adios.

contestada 7 May 9

Roma 21 Mars 1891

Estimat Quimat:

Rebi'ta estimada y que no
vull tardar en respondre perquè
després no diguis que t'oblido.

Per lo que he llegit ab la
teva y lo que opino respecte
a l'opinió y també per allò
de un fill de Barcelona de
qual fare u'lincha un feix
de cartes, emiaré l'única
quadro que tinga disponible
"L'auell de muria" que crech
(modesta opart)
y espero agradara. Es una
sola figura en unió d'un
camp. Però u'treuran foto-
grafias y si surten no ues
que regulars t'en emiaré una
per paquet certificat junt
ab los dos "fortuny" y "Rosales"
que t'he promés.

L'quadro "La Venus del

Tiber "lo compra Gleivoderen
a Roma ans d'acabarlo y
aguet començant al comprar
l'obra compra també tots
los drets de reproducció de
manera que no puch tenir
fotografias sius que ell me
las envia, que serà quant
hauré fet un negoci. Però
lo venrà en alguna il·lustra-
ció: - Ja buscaré al estudi
si m'en queden (fotografies)
d'un boceto acabat que m'
rà servir per fer lo quadro
y t'en enviaré, si he que
la disposició de las figures
es bastant cançada.

No estranyis un hagi lle-
git "La Ven". ja mes de
tres mesos no lleigixo cap
diari y lo de "La Ven" lo
sempre trobo a m'els
emporta tots y ja m'he
dit que m'ho buscanta. De

~~Tot~~ usdov moltes gracies.

M'demana t'envia algun dibuix per aplacar el teu furor y aquí t'envio aquest que t'heu agradable tan sols per dirte que es el retrat del meu nen Fernando que he dibuixat ans de copsar expressament per tu. Alguns u'heuen pero ara hi te en Montaner y Simón que estau preparant un número de la "Il·lustració Artística" dedicat a nos. Durant lo veigis triarai l'dibuix que t'agred, mes y t'le fare enviar en original.

Ja hi pensu ab los teus quadros espersa, deixam sortir del fangueix de lo que t'heu entre mans y que ho esperem ja uns temps que tu.

Va dia d'aquets escriví a l'Aguati Robert perquè

pari al caner de la canuda
a pagar l'anyada.

Mira i trovas la "Ven" que
tu m'paras y l'article de
la "Renaixença" juny lo fr.
Lloret, que t'ajuda y ara
acaba de arribar dir que
no la troba.

Aquest instant, veurem, es
un mareig anar ab tanta
gent per l'mor, com de
tots modes anem a pendre
baix de mar en algun
port d'aquí, potren ab l'
"exposicio" vendrem a passar
alguns mesos.

Adieu, recorre a tots a la
teua senyora, als teus neus
y germanes quedant sempre
ton afec

Enrich Serra

Roma 29 Abril 1892

Salutat Benet.

Faig avuy un esforç en escriure
m' trobo de tal manera cansat
ja fa temps que les metjes m' han
privat fins de pintar per una
temporada y això m' té molt
trist. Pensa doncs que no he
escrit a ningú ja temps. Però
avuy no vull deixar de passar
ab lo meu silenci, primera per
darte fe de vida y segona per
agradirte de com que he sigut
dat a conèixer a la meua terra
loafortunat que acabo de
esser a Alemanya, al transcriure
una correspondència a l' "Ven
de Catalunya". Però tot l' hivern
de treball y lo que he parlat
a Alemanya ha regut lo mateix
a Anglaterra y a America. Tinc
m' especial gust en remetre't
lo que ha dit la premsa de

la República Argentina y con
que son probas que las vull
guardar, t'prego que apenas
enterat mels' tornis, quant
menos perquè quedi' per los
meus fills. — Aquests son los
días que he rebut d'allà
aquests días. — Va suposo que
deus estan cremat ab mi' per
los dos ditzosos quadros. Pero
aen que no hi perdria, es'
Ben me dona salut, jo anime'
avant cada dia y tindras obras
millors. — Figitat ab quanten
mes raho' s' queixaran a' casa
Tolrà, u' Nogués, la cinda
Mas y en Bousons. y pensa
que aquests no sones son que
de Barcelona!

Aquí t'envio també un dels
últims quadros que he fet
y que titula "Un día de febrero

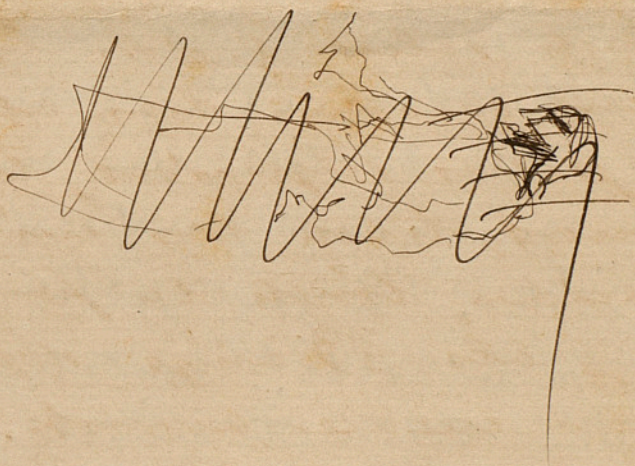
en les llegendes populars. La
fotografia es important a donar
quellcom de l'ambient del quadro.
Sitch inspirat ab lo gran quadro
de en Vagner "Jesus y la Magdale-
na" Ben fassa que en senti-
be. — Aquest y un altre que
titula "La forniciga y la cigala"
inspirat ab la fable de
Lamartine son los que m' han
porat malalt. Sobre tot aquest
últim es un esport de imaginació
y l'altre dia vareig canviar de
cap sobre la tela, fou un roda-
ment que vareig perdre l'unió
de vista. ! Es que potreu la
vida se m' acaba!? Alabat nge Ben!

A deu estimat amic de dispensar
per avey, estimam molt, recob
als teus germans, expresion a'
la teua senyora y setous als teus,
angelets. Tot també de part

de l'lettre et une bonne
adresses de ton aff. de
con

Lucy

sois fidèle de te faire le
dieu que te remets
adieu

6BIS RUE DE PRESBOURG
PARIS le 22 Dec 93. 18

Estimad Pius:

Rebo la teva, pero com és
que dius m'has escrit no
ho he pas rebut. M'
promets que seràs més
extens, espero la prova.

Aquí m'ha més que bé,
tinc solst J. C. D. L.
més quadres ben alcançats
ja pels superiors, tinc
bons, tinc les millors
relacions, tinc la família
bé i als 33 anys s'pot
anar encara amunt, que
ves per la direcció?

Per tots modes auguro
Pius el cel de Maria,
així és que part dels

hivernus
 li' passare alla; primavera
 y tando y part dels estius
 aqui; a' meno que li'
 aconteiximents polítics
 s'agrovin, llavors li' passare-
 rem a' la fonda de Catalunya
 o anirem a' Anglaterra.

Passa una felica festa
 de Nadal, recordo ab
 gran t' que passarem
 ja anys te n' recordas?

Adieu, my maco, recob
 a' tot de tot y mane
 a' ton sempre fidel amic

Lucy

No estranyis, si be

veith que t'he xocat
lo que te escrigui en
cartelles, can' ho p'p'ueixo
p'uehi faitz unes folles
de ortografia i ademés
no faitz distinció d'
una llengua a l'altra.
adun

contestada 26 d'agost
93

6BIS RUE DE PRESBOURG
PARIS, le

19 Nov. 1891

~~Letras~~ *Amor*

Sembles que esteu en
mortal despres del
men despres a l'espera
que i per naps o per
cols ja fe' dos vegades
he tingut de fer, no t'
cuch enfadat per un
pen d'chore. Però avuy
que m' vega, he pensat
deixant endà una retlla

per darte las nuevas cosas
dichas en'vaga porque
así d'ahí vanij reber
nora de que en Fernando
s'habia probat malalt de
cuyado, (siquet que he
tingut un atac de differe
de la que S. e. D. esta curat)
que vanij diran tots los
teralls dirposantura e
manpar e Rones en lo
ten de la vit, a fortuna.
dament un telegrama m'
va calmar, pero ja espi
l'het y la boya m'
comensan e causar aripis
es que de tots modes

demà m'en vray alle-
au tornare aquí hasta la
primavera o l'estiu per
venir si s'pot organitzar
l'exposició de tots los
teralls que puguin au-
nir-se mes d'aquests
dos ultims anys, si bé
que s'alemanian s'organ-
a enviar res aquí. En
fi venen.

Dijos é en Paco que he
sabut que qui va comprar
lo meu quadre "L'heretici"
que tant li ve agra-
da esigut Mr. Ferdinand
Rüsch president de
la Academia de Belles
Arts de Barileu, lo
que m'ha donat satisfacció
l'quadre era gran

com la meytat d'aquesta
~~carta~~. full de paper.

Aquí en diventem molts
l'anarquia que hi ha
entre simbolistes, existents,
decadents, realistes, fotogra-
fistes ^{et pintistes} i des de al-
tras Peladan hasta
ls rinuols de casa
nostra n'hi gu per una
opureta comica. To-
tuch e'convenciment
que la nostra societat
manca tot a'la una
aïris com veyem i
aïritu a'la descomposi-
cio' de la materia i
que sols l'pens de le
moral i de le religio'
pot salvarla, aplis
a n'l'art que e' com

5

6BIS RUE DE PRESBOURG

PARIS, le 18

de la cançó i oros de
los oros, si no s' torne
al respecte de lo que deu
ser respectant y li'
artistas no s' inspiran
en los grans ideals que
s' inspiraren los nostres
meistes y continuant
seguint la moda de
Paris corre li' sombrero
de los nostres senyors
arribant hasta l' punt
de pintar lo sol d'
esparzer ab colors d'
aire y sol de Paris se.
guiran sempre un
cançó fals. Y com preci.
sament a' Barcelona

hi ha ls' uns grans
bebecas d'aquest orb
transpirencials, tant en
cristalls com en artistes
que volent fer una escola
catalana n' fan mes
que un rudimentari
galicisme de ls que
ja hasta aqui he
passat de moda.

Ja sapo quant m'
habeu tractat d'artífic
en los meus modis hasta
el punt, que conseqüent
los meus foras he
abandonat l' mercat
que tenie a Barcelona
y he anat a sollicitar

lo d'altres terras que
com aquesta tenen la
primicia del art y ja
ens Quim. que m'
pagan ab ben diferente
modeda, y t' dich tot
aixo a' tu, perquè en
lo teu bon criteri y l'bon
sentit que t' reconeg en
l'art confessaria l'
cercle viciós en que
vivim. A mi m'en
tractat bastant malament
en aquesta creació y mi
l'men amor que he
tingut a' la patria
que estimo y estimare
sempre m'han salvat
del tolle, tolle y lo que

es uns trist encara que
 en un illim grandis
 encarech que s'un va
 fer la barlat que hegui
 id final l'esperenc per
 I. un a' parlem
 ures. Dispenca la preicta
 pero tu tens con y entencim
 per entendente.

Com esti: la tua reynon
 & l'altre anjelet? que
 es per uoy o meya?

Y en Paco?

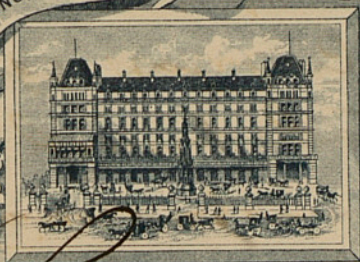
Y la Mercedes? Te un nen?

Impresion e. Tot y
 recordat de l'autich
 amic de fe 18 anys
 que ti' obren y l'apren
 sempre

Smith

Contes fada 8 Enero 74

TELEGRAPHIC ADDRESS.
"BANQUETING, LONDON."

CHARING CROSS HOTEL.

TELEPHONE N° 3574.

189

Londres 1/8/95.

Cher Monsieur

Sembler que c'est de monos ! Son
set mesos que ne se met pas au de
tu. Agui estiché de desde j'ai quatre
dias després d'haber passat una tem-
porada a Paris. Ara m'proposo conser-
ber l'Angleterre, sobretot lo ven paysejé
y luep m'en vaf a Paris per 15 dias
a Munich (Wynphenbourg) a casa l'infante
Don, Verucia y a Rome l'hivern.

Agui es, auont mes auons lo cel
blan d'Italie y auy primer d'Agost
tenim agui la boyra negra, es un cel
de fanch y un petit revocat en le tancer
a l'hotel y aipis puch esplayar-me
per escriure a los amics com tu.

Respecte a l'art, t'adre que a Paris

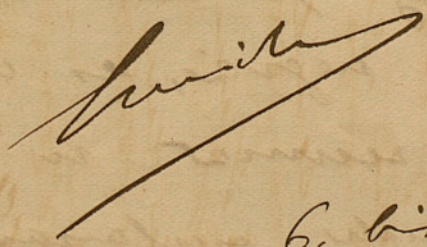
Se trobat la colla de simples de sempre
en en generacions pròximes, i vivien de
que un altre els haguera pres en serio.

A Juglans trovo un talent més solís
i es una nació que fa grans progressos.
que en fare comen a lots. Y tu que
tal? I la Suïssa? Y li veus?

Poch ve faltan com no venien lots
a Barcelona, ho veien tenir a cap o
creu i ve totin cap, l'història jhi
veus, a la muntanya, en Maris a
Assisi i jo a cercar John Bull.

Tercer de desde l'hotel de la primera
estació d. Londres, abans elich allotjat
i a pesar dels viscents trens que passen
l'ideu lo cap borbant seré.

A deu, centu a tot i queda sempre
un altre.

6, bis Rue de Turbigny

(Paris.
Arc de triomphe de l'étoile)

CLIFFE CASTLE,
KEIGHLEY,
YORKSHIRE.

16 Agost 85.

Molt estimat Quin

Acabo d'arivar d'Escoia
jaquí trobo la terra estimada
dirigida a París, y t'estic en
veritat que m'ha dat gran
alegria la rebre notícies
teves. Cegas que en cloch uns
del mon sento tant l'anyorany
com cada vegada que virem
a Inglaterra, aixís es que
aquí es about un redoble
l' sentiment de me familiar
de mes patria y dels meus
amich, que com tu ja dels

mes antichs que tinda e
Nauelones q que he' pot dirse
amida de tate la vida, no
es d'estranjan doncs que la
tera cante m'ha fet mes
plahen que d'ordinari. Me'molsta
de mala manera lo person
que vosaltres erau e Paris
mentres jo hi era q com que
a' la tornada es facil que
passi per Holanda per
auar e Munich, Venecia q
Roma, aies doncs desespero
de trobarlos. L'estrella q ls'
uens sont ara e la provincia
de Pieta q no tornaran e
Roma fins que jo passi e
buscarlos. Lo nen gran en
Mario erat e passar l'itin
ab lo nen collegi a Assisi q
no torna e Roma fins e
mitjans d'Octubre.

3
Veient apart lo clima
ingles que no puch reportar
he fet un viatge de maravilla.
Per tot trobo gent que m'
estima y a' Brackford y a'
Birmingham m' han donat
barquets los autors. Ara
estic un quants dies en
aquest castell que i' he trobat
tota la felicitat que i' pot
trovar a la terra, es a dir
en aqueix mon. Son propie-
tari es un dels lord mes
richs d' Anglaterra y es llantime
que no tinga un sol quadro
ni cendrer que l' cubrin
d' or. Hi pensarem aques
hivern. — Respecte a lo que
tu m' dius yo crech que
lo meu pitjor defecte es
el de no saber amarar.

per contestar

No, Pau, en la modernisme
expressió de l'art, lo que els
antiqualls s'hi sent amane-
ment i' ha d'heir aruy ab
personalitat propia que es
la mes correcte moneda que
dona aruy un artista. No he
volgut fer lo retrato, lo paisatge,
la miniatura, los genres historichs
religios, decoratius y de genero
y i' totas aquestas forsas las
heguis reunit en un sol
genero amanevantme a
partir mis las meas forsas
heguen doblat

Adieu, greixi, que ls' camps
de Marienbad t' donguin la
silueta d'un Antiquo y a
la terra sempre Lluisa tanta
mas y que en aruyem la
venenle. Petons als rius
y es sempre ton invariable
amic *Lluis*

Roma 5 Juliol 1896

Estimat Quimet

Gràcies a Deu que veig lletra
teva, després de haver-me fet
glatir uns quants mesos i
encara aquesta es tan seca que
ni una paraula m' d'ins de
lo que t' demanaba. Escrivime
doncas unas ratlles donantme
novos del teu germà i de
la terra sogra que es lo que mes
m' interessa.

Los meus quadros a Berlin
sont tots venuts de desde los
primeros dias. Lo meu quadro
"Pan" ha sigut adquirit per
lo Museu de Magdeburg.
i l'altre "Novedades del dia"
ha sigut demandat un sens

Si de vegades, pero per molts
mai un any n'està aca-
bant dos molt interessants, i
si tu m' dones la direcció de
Mr. Ennis que recordo haver
conegut personalment a l'oca-
sion de l'escrit d'amb la
primicia, i de de preferència,
Aquesta setmana he tingut
exposat aquí la triple "Terre
latina de prop set metres
de llarg destinat a Londres.
i tinc feixos d'articles de
la premsa. Te en envio aquí
un periodich francès que
t'ensina. Si te l'envies ~~tot~~
no acabarà mai.

Tenir altres tres casades que
des los ha comprat lo Marqués
de Vistabille, senador de Granada
per lo seu hotel de la Castellana
a Madrid y l'altre lo ha
comprat lo archimillionari
Bleichroeder de Berlin,
Los quals s'han venut ~~tots~~
a Paris, si tu m'promets
estar 15 o 20 dies a Paris
vindria y te ls faria venir
~~tots~~. Ya m'ho diras perquè
jo vaig de Roma a Paris com
qui va a la Bona Nova.

T'partituro que tenir
a Roma un altre casa
y gran, 14 camars y que

esta tota a vostra disposició
pens de cor. Lo site es lo
millor de Roma, angul del
Corso ab Vic Condotti sobre
aquell jarder Marchesini que
tu deus conèixer.

Recorria la Lluisa de lot
retorn als petits, i l'Estelle
i sempre de venverls. i de
venros.

Adios sempre teu
altes amik

Luisa

Perquè m'escris fermo in posto
per fortuna que m'conessen.
Escris a totes les direccions per
culgas menys aquella.

La més facil es

Enrique Serra — abbonato —
Roma.

ROME
GRAND HÔTEL

16 August 96

Stimato Rivista:

Contesto la estimada del
16 Juliol.

Meu estat fins ara en
los camps d'Auzio y ara
estic sol a Roma per
15 dias. La meua familia
es a Rieti y no tornan
fins alla l'Octubre. Yo m'
estic aqui aquests dias
per adelantat mes treballs
y l'quadro "Una oda d'
Horaci" que faig per Paris.
Quant torni a Paris arribant
15 dias antes y us reunim
alla.

Sento molt lo del teu
sermó y lo de la teua rostre

compensar las vuestas
tribulaciones y por lo Pare
Oms es que també en
Paco y l'arista no han
estat bé! Ben fari' que
prompte acabi lo vostre
estat donantlos la solució
a tot. Encara que es per
per una tarjeta postal
donant noves d'ells. Com
molt bé Innsbruck y tot
lo Tirol, jo crech que mes
bé que a Innsbruck hauria
estat allà dalt en aquells
muntanyes de la línia del
Brenner com Gosseusas y
Botzen. L'aire es mes pur.
Ben per uns dies d'ora
que vauj' escriure a Mr.
Sturri sobre uns quaderns
que acabo. No he tingut
resposta ni tarda altres
també no podran ser

per ell perdre son van
que es volen. Pot ser he
equivocat la direcció i' tens
tu ocasió d'excusarls digals
i' ho pots arreglar tu
millor. Jo t'ho sabré
agradir emíante les pte-
llades que desitjas veure.
Del quadro "Par" a Berlín
he rebut l'encarg de l'
exposició per la 18a. copia
un sol comerciant de Berlín
ne demana sis. Algunes ne
fare però no totes perquè
seria qüestió d'acabar en
la mansiónn. Jo hi he
dubte que per esser gran i
de nou un pintor hauria
de amaneirar, es lo gran
propi dels temps moderns.
Las obras que venen d'
Espanya son sempre tristes
semblen deixats de la
ma de Pen. I sobre tot de

de Barcelona sembla
que tota la escoria de
la societat caigui sobre
nosaltres. No hi ha hagut
en lo món crims anarquistes
mes criminals que ls que
aqui succeïxen i hasta
la pintura de mala lley
de tot arreu com ls
anarquistes sembla que
no troba altre camp que
a Barcelona. Pobre patida
nostra! —
Aden Benim, records a' la
Lluisa i recordat es
venir a' Roma que ben
se venia a' casa directament
no vuy que anem a' cap
hotel, la casa es gran
i tindrai i tindren un
cuarto bo, bona taula
encara que modesta i bona
voluntat que es el tot.
Records a' tota la part de
l'Estrella. Ten Senich

no oblidar que a casa es via Condotti - 42 - per la com. Provençals i a
sempre i = abborrats =

Roma 16 Nov. 96

Stimato Quirino. La tua
carta m'è arrivata a son
tempo, j'us t'he pogut
escriure, lo. Percent com
a costums he estat lluny
de Roma, lo 2.^a per l'esper
de mon treball. - Jo espero
que aquesta mica trovi
millor de soluh a ton estimat
seure, ja la mare de la tua
seure. Ben ho farai. - De
Mr. Luni espero noticies, lo
cert es que li'quads que
li'proposaba ja us es'ta-
truch. - Per ans de poch
ja u' l'india algun altre.
Las cosas que t'poch
sonar aug tant: l'heu
es que lo Muriu de

Madrit he adquirit un
gran quèdres men i ls'
diners que havià de cobrar
(cedintlo al lliure lo havià
donat per la pèrda mínim
de 3000 pesetas) los he
donat tots als soldats
ferits de Cuba. aïxís ho
he escrit al ministre i
tractantse de una caritat
no tinc cap desig de
ferme reclam. a mes he
entregat aquí una quantitat
ab diner al Pare Panadero
general dels Franciscans i
c' mes he enviat un quèdres
a Amèrica destinat al
cancer que regala a l'Espanya
sento que l'home famillós
no piri de donar tot lo
que jo voldria per la
meua pàtria que l'estimo

cada dia mes quant mes
deprecia la veïa.

Le ~~segu~~ repone una que
l'home es lo gran escandal
del dia: Los personatges ja
s'conversen: Tu es en Toldos
aquell dirible men que
lo tens al men estudi com
un jermi, l'altre es la
fille de l'Alvire de Bourbon
fille de Du. Carlos per
aquet tros de perïode
que es d'aquesta nit
t'enteraràs de la impressió
immensa que ha fet
per tot arreu! Quin mon!

ara estem acabant lo
quadre "L'auror y Piche."
sembla que anires a París.
Treballu en Lo. Vic
triumfal" y en la "Ode"

de Horaci:.

Aden, recort a tot i
ja saps que es estreme
i anyor

vos tre

Amic

Je saps que ve estan uns
moments a Roma Mr. Collett
ve amirar al mal i ve
mapar a la vit. Va venir
a' casa i al estudi i ve
venir lo meu gradu
"Consolatrix afflictorum"
per ja he enviat a
América.

Aden

Contestada a 26 Nov
96.

Roma 29 nov. 96

Querido Quinn: T'contesto
a: volta de corren per dante l'
pesam mes sentit per la mort
de la mare de la terra esposa
(Ad. al C. S.) un dol de la terra familia
es un dol de la mare y abans
esta dit tot. Sols anyades po que
Deu vos d'après la resurreccio
necesaria per reportar tantes
depreccios. — Lo que m' diu
d'España esteu de conformitat
y jo que ho veig de lluny
no se perquè m' sembla que
la nostra pobre patria rodola
al abisme! Deu faci que m'
equivogi! Tot lo que esta
passant abt m' crego que
no es mes que lo mateix mal.
Si jo apres nascent d'un altre
naixo a casa se m' tindria
mes consideracio y tot això
l'ho dich a tu que ets un
amic del cor me explicant
lo que he passat en l'ultima
exposicio de Berlín. — Allà
lo meu quadro "Pau" estava

proposat per aquell ^{estat} ~~estat~~
per una medalla d'or. — Jo m'en
rich de totes aquestes circumstàncies
perquè m'hi tindrà de sobra de
medalles i decoracions, però
aquest cas: la proposició es
feta, però vet aquí per amb
l'representant oficial del
govern de Espanya ab lo
nom a la butxaca de lo
que hauria de ser premiats
i l'hi present davant la convenció
internacional se acatava a
lo expm. el representant d'Espanya
i l'himne passat lo primer
negociant de madros d'Berlin
que m'hi sempre darrera com
un joiet, ve al meu estudi
i m'ho explica tot. M'he
mes notat i així ve un
altre dels tant p'cauts articles
de les meves memòries que
m'ha venut llum; tant
lliga caps; jo veure protecció
may ni del estat, ni de
la província ni del municipi.

he arribat al cap de munt
ab una sola inversoria pleu-
de quatre parts que may
varieny venir y que varieny
reembolsar quadruplicats.
Sunt un lloc blanc en la
nura terra y un airo' may
he diriat de ser un bon fill
d'ella y en los dies de proba
ho he demostrat. Treys Païrs
primal d'Espanya este en tot
l'exemple que t'acabo d'estar
en lo prototipo de tot lo de
la nostra nacio' y lo mateix
es a Madrid per a Barcelona.
Un home de totat no podria
may servir es no l'aplica a
un partit politich o a una
de las tantas camarillas que ay
vimbren. Jo he volgut esser
independent y es he per lo meu
oficial, tant de la capital com
de las provincies no o cap
lo punto que un' emperador es
lo gran nom del art a Europa
es ja un altre cosa. — Pren tot
airo' com un despo' d'amic.

Mentes a' Espanya preguem
amel totas las propiedades
d'Europa, Espanya no te simey
q' aquest mal com te dich
este en tot, comensense a
simeyar de totas las malas
herbas que aqui crían en
política en arts q' en literatura
q' tot s'acabot. Pensa
que en lo art musical
la sola obra que he passat
la frontera es le gran vic
en lo art literari, es l'Algo
d'un Bautista q' en la pintura
la sola pintura que l'ha a'
Roma, en política son l'escamí
q' d'aquesta fàbrica sals brats
per l'entusiasme de patir
q' lo poch de religió que m'ha
queda; busca remey com
tu diras ab qui este també
pudria no ho creure, sals
este tot en la via de Ben
(Be, pls. tens? Pensa que
es venim a Roma en)

esperem e' casa. Vic Condatis
42. àngol del cor 10. Pensem
que men los beninguts e'
casa. — lo treballa poch
ara perquè estich cansat
i vaig e' repusar uns quinze
dies e' Nijer i un ris e'
Paris. — M'heu aniré per
després dels Reys. — Ja t'en-
viaré fotografies però t'
confesso que t'ench repugnança
e' enviar fotografies per
no donar idea dels quadros
d'història bé i vos caldrà
los veure bons en Mario
estudià lo curs clàssic.
Pensa que si veim vos altres
me' una festa de família
adonç veurem e' tot
sempre tota ala

Amic

Contestada 12 Maig 97

6BIS RUE DE PRESBOURG
PARIS, le 8 Nov. 1897.

Cher Monsieur

Etape en passant à casa
en Georges Petit, la vingt
son coin del Credit Lyonnais
disent que j'ai reçu
un télégramme annonçant
que une bombe de dynamite
a explosé en la lice
matant à trente personnes
de la platea. - Aïo! en
la ouyent de consternació
et tout leur voit parce
un de vos autres bagis
infest et est un

moment donem la llista
dels nous dels invits i
fets per venir si hi
ha alguns conjunts. Pobre
Espanya! Sembla desitjada
de la ma de Deu!

Aquí tindrà molt y en
Georges Petit treballa en-
cara mes per mi, ja s'entres
los resultats, pero com
qui l'hivern es i gues
los mesos de Danyer, Febrer
y Mars los passarem a
Roma, es a dir comensant
ja l'15 de Desembre. Tenim
la ventatge que l'colegi
dels nous esta establert
a Paris y a Roma.

Adieu, reviens à toute la
famille, expression à la
toute sœur & frères
à tous les vœux de ton
cœur affec

Lucy

Roma 17 Dic. 97

Estimad Quim.

Mis dos hijos mayores Mario
y Fernando aprovechando la
oportunidad de las próximas
vacaciones vienen a Barcelona
para que quiers que conozcan
a conocer y a amar a su
patria. Les acompañe Estelle
y creo permaneceran allí
unos 15 o 20 días, así muy
te anuncio su visita y Estelle
está muy contenta de poder
verlos y saludarlos personalmente.
Ellos de palabra y yo por
escrito os auguramos unas
felicitaciones fuertes.

Que hacer? Que escribir?

Yo trabajo siempre y como
siempre. Alguien es de lo
que hego sabe llegar por
ahí.

Muchos recuerdos a Luise
y a tus hijos y a toda la
familia mientras se
reparte en siempre after
cambio
me te abraza

Luis

contestada 22 Decembre 97

Roma 13 abril 1898.

Salutat Amic. Una bona abraçada.
i' foris aquí te les daries de cor, acabo
de llegir lo llibre "fora de casa" que
m'vares enviar. Pocas vegades he
sentit una sensació tan justa de
lo que descrius. Les carnagíes de
Paris estan de una manera, may allí
es pintar y pintar rotundament. No
m'causaré may d'aconsellarte y de
animarte, ara que has fet un llibre
de debo' de escriure alguna roman
Tu ho pots ferho, l'drama, la passió
que para nostra patida t'pot donar
mils temas. Altres se u'aprofitaran.
Pensa, que diguen lo que volgues y
perí a qui perí novelista català
encara no existeix, lo de aquell
amic teu, notari, que no recordo com
se diu, apres de los bombos que s'fa
donar en lo circol del seu campomarç
no es mes que un plagí de aquella
literatura xaliana ja passada de
moda. Catatunye que tu poetes com
a Verdaguer, Collet y Guimerà li falta
aquell home, tu est jove, plé de vida
y de entusiasme, lo teu tracte ab
pintors t'ha fet veure nous horitzons

Tu ho pots ferles Tu Marcellus eis.
Testis Quirum.

L'Estelle, j'ens m'han explicat
un món de coses de tu, de la fluïda
de las terras venas, de la terra nostra
que este mes fresca y mes bondadosa
que may, que s'lich que m'han
fet amparar no habebas acompanyat,
perche encara que no os ho sembla, l'
ampro Catolunya, hi ha moments que
Sepania Rome y tot y vindrà altre
vegada a repescar la mena fantasma
en la nostra terra sempre estimada.

Aquests dies ultims han vist de
molta història per nosaltres, veient
cada dia mes Espanya que rodola al
fons del precipici, y mes que la guerra
tenem las conseqüències que podria
portar. Jo cada dia quan surto del
taller vaig a l'embarcadura per
saber que hi ha de nou, per primera
vegada ahir (12 abril) a les sis de la
tarda s'hi va apansar lo cor, he
s'ajuntat de un modo portu, fins
al punt que poden estar tranquils
en tot que la guerra ab los Estats
Units no s'acaba y això s'iden a lo

que l'enter pressarant en lo Vaticà,
no faris cas, de tot lo que diuen los
dians, y de tot lo que fan las in-
fluencias, tot va mogut per lo Vaticà,
y per lo Sant Pare. Apesar de lo
miratge deu Mac-Kimley y de tots
los discursos que ara faran contra
Espanya y de tot lo que vindrà la
premsa no s'fare.

Deu fer que no doni a tots la
tranquil·litat y la pau que no
mancan.

Lo he estat un enant temps sense
teralla, un poch de febre, un poch
la vint causa da y li meus estats
en lo Regne de Napols m'han
tingut ocupat. Ara estich fent
un quadre per lo conservador del
Museu de Bremen, un dia t'en-
viare un feix de fotografies de
tot.

Recordo que ja anys que aquests
dies los varem passar junts, ~~en~~
cada vegada per ve le feturanc
Santa paulem de vos altres. Quant
se repeteix.

Adieu Brutus, en t'embrassant
avec que me t'embrasse.

Revenez à toute la terre jacobine
à la Suisse, un p'tit als
meus y mettras espérance de
tous les de casa.

Sempre ton ami.

Sincerely

L'histoire est que l'espérance me
estant agaladidididid de la me la
vareu obligeant, que la terre sempre
estant mes prescar, mes guapa me
may, l'dich me estant encantat
recors.

Adieu

Roma 2 mai 1898.

Estimat Quim.

Mauai rebut la meua ultima
carta, a fe' tant llarga perquè
no t'queixis del meu silenci.

Venire del Vaticà i de la embaixada
espanyola, about aquests cagatines
m'havien assegurat que guerra no
n'hi havia i que podia emplear
los meus ahorros en paper espanyol,
que yo que tenia familia era un
deber. Aixis va ser. Y t'ho vaig
escriure, recordat que guerra no
n'hi havia. Desgraciadament no
he sigut aixis. i ara que sota
les finestres de casa s'usclaven
com punyolades al cor los crits
aixordats dels venedors de diaris,
cridant la derrota dels espanyols
a Manila nostre ulls s'en van
en llàgrimes i recorden la patria

o les unions que mes s'estiman
o trovo un consol en escriure
perque l'estima de cor, es dels
prochs amichs que quedan o en
aquets moments l'art trist, en
trova un esplay del ànima l'
sabe que aquest full de paper
que escriu amara en mans
d'una persona estimada.

Mes mes senyors, la lleptura
que estant aquí m'indica que
la Lluïsa ha estat malalta
o granement, potser etzagerau
pero això he baltat que l'
Lluïsa o jo l'ho preguntat
després perque m'heguis de
cuidar. Si ho esteu o he estat
per vós a la verge de
Montbrench perque la torni
a la salut, si n'heu estat, es a

dir si està bé que l'he conegut
per molts anys.

Olada trista ed d'arany, jo espero
que una mentida la nostra
desgracia, si es veritat que
Ben farí que la nostra equadre
fari bonius dels zampes a
Cabe, d'agrents lladres, porchs
infames, gent mercedaria, sense
cor y senza religio.

Hem dat tot d'inert, vides que
sera de nostra pobre Espanya!

Creu que no tindrà esca ni
per treballar; la pobre Estrella
superior com no l'heu pensa
y arany enun q' donem a l'
altra part de casa per no
sentir la "grave disfatte dels
"magnumoli" que "no" l'ice al
cervell.

A deu Deuim, digam algunes
coses q' ab recorts de tots p'nt
tots costats q' esperant ab
amietat nobicia de la
Suïsa.

sempre tua

Lucy

Roma 2. 7. 99.

(1)

M. M. Guimet Cabot
Barcelona

Estimad Guimet: Rebo te esti-
mada del 29 y espero ls' exem-
plars que m' annuncias y ls'
repartire' com deitxas, pero
pensa que una part activa
jo no la puch pendrer, estida
en l'extranj y may m' he ficat
en politica, no tinch altre
deber que l'amor a' la patria
y a' la religio' dels meus pares
que es y sera mentre jo visca
y pugui la dels meus fills.
Jo pots pensar que ab carinyo
y ab amor segueixo ls' vortes
esforços que s' impusan per
la forsa de la logica y de
la naturalesa. Jo crech

que alcançarien més de lo
que s'esperava & s'esperen
directament ab una carta
o circular acompanyant lo
folletó a las direccions dels
principals periodics. Si aixís
ho vols fer jo t'indica las
direccions dels set o vint
diaris més principals de
Roma o d'Italia.

Desgraciadament las notícies
de Espanya son sempre tristes.
El diari d'agut matí
portava un telegrama de
Barcelona dient que a
Barcelona hi ha revolució
ab molts morts & ferits. Aquí
tòthom preveu un gran
desastre, mes jo soc optimis-
ta, puig en mitj del gran
desgastell & ruinas, crech
que lots serian passar

una trepa y procurar que
recreación las terribles
feridas que portan a sobre.

L'Estelle, ls' quatre vey
plas ciadas vuen a' Dance-
boia d'inter uns 15 o 20
dias a' passar uns tres
o quatre mesos excepte l'
gran que 'hi de tornar a'
Roma l'Octubre per con-
tinuar los estudis. L'Estelle
esta molt delicada de salut
un poch grave, subint d'
atacs anginosos al cor y
l'havien de dispensar si
no us ve a' venir sovint
muy necesse un gran repos
y ab un puert abundant ls'
biagi fins. Antra ab las ge-
nara o' ab la familia de
De. Victor Robert. Si tu
creus que no ls' liame' pan

6 tranquil·lat l'estimant
molt m'ho encisgueris e'
voltes de correu penche
retardantem la marxa.

L'quadro que he fet en
aquests ultims mesos han
sigut adquirits per perso-
nas y corporacions que cont
per un' titols de gloria.

"La Vigilia" ha sigut adquirit
per lo Conte Meeren lo
propietari del "jardi" dels
poetas" de Fortuny. "Lo
carrer dels sepulchres e'
Pompeya" y "L'foro Rome'
a la llum del alba" per lo
Dr. Priester ^{director} ~~president~~ del
Banc de Berlin. "Mal
temps" per lo Dr. Mone
propietari del Berliner
Tageblatt que te una hermo-
sa galeria. - Un altre he
sigut adquirit per lo

(2)

de Cuestas, president de la
Republica del Uruguay, un
altre per lo Museu o Academi-
de Mexico y un altre
al Museu de Praga. Aquest
lo titulaba "La Madonna".
Un altre a Lord Bessillat a
Londres y un altre final-
ment a un millionari de
Bilbao. Eran set anys
que no venia cap cuadro meu
a Espanya. Ara li estic
pintant lo pendant "La
forastera de Fra' Diavolo".
Doncs ja veus que vaig
sempre en avant. Jo aquest
estiu m'quedo a Itàlia
baix de treballar molt y
no vull perdre la conti-
nuitat del ambient. Potem
que fari una escapada a
Londres y Paris pero sols

per pochi dies, purij ven
Paris tunc molto incanedy
de parysches.

Dispensem las fallas
en trovaras en aguenta
que podh se escrivien en
catala.

adon, estimat amich,
recob a' le Lluís y als
mens que ja es' durs tenir
ben grans. L' 'mens es'
Per col aviat es' venés
L' 'jaig venin també perda
apunguin a' estimar cada
dia mes la seva patida.
En Mario es ja un home
net.

Adios y un bon abra de
ton sempre afun

Lluís

Castell de Viladram 15 Juliol

Rome 17 de Julio 99.

Estimat amic de Cabot

Te confins una última carta
j una targeta postal ab una
instantània del Popsa en los
jardins del Vaticà que espero
haver rebut.

L'Estelle j rays arribaran
d'un moment a l'atua e
Barcelona a passar l'istiu.
L'Estelle està molt delacada
de salut j potser no podrà
venir ai venent tan sovint
com voldria, te d'entar molt
tranquilla j espero que a penas
arribin vagin al camp.

Varij rebre los bollets j
u'he enviat un al pare ours
que m'encarrega te diga que
quan l'escriueu te vol

Jouan una pegada de cap,
puig diu que es un crim en
aquels moments lo tiran
lluny al foc i en la
vuit ja la porta. Parla un
pare de l'iglesia i ha de
escoltarlo. Diu que lo peccat
esta en tots en catalans i en
castellans de tot lo que he
passat, perquè s'ha de consi-
derar que molts de la
riqueza i el benestar de
Catalunya es deu a lo haber
estat sota la bandera
espanyola. Sens agulla
Catalunya haguera estat
en un territori sempre en
revolucio. La ciutat es que
en elloch del mon l'anarquia
ha coveit los visus de
Barcelona en hominisme

sols al pensar-los. A mi també
m' sembla que tot y sent
molt català, hem de ésser
espanyols, diguen lo que
volguen, per si, que Catalunya
tinga un autònnia; si, però
independència completa, creu
estimant aixich que seria
la nostra ruina y seria un
proupte la presa de qualsevol
lladre jaquí que m' volgués
fer presa.

Ob aguent comen l'emissió quatre
fotografies de nos ultims
treballs, tot son quadros grans
pellaístimes per la reproducció
no souqui ideja llunyana del
color, de la llum y de la
poesia.

Lo primer es titula "Lo
bes del amor y Psyche" Lo

2.ª La foresta de Tré-Diavolo
lo 3.ª Lo camu dels sepulchres
a' Rouzerga", y lo 4.ª Lo foro
romai a' le llum del alba"
Los quatre han sigut a-
minits per jorals de
Europa quals nous m'
homan. Los Delfins de
Londres, lo d. Guis de
Belbas. Lo conde de Meer
y lo director del banc imperial
de Berlin.

Aden Paris, que Pen
no ajudi, jo no soc tan
perinista com tu, i ve
que veig que Espanya este
molt mal, pero esperem
que Pen no la derangare.
Hi un moment de prova
y que ell sols sap el
perquè. Aden y ab un
a' tot los de casa manen

seren altre fura
for

Roma 29 Oct. 99.

Estimat Quiric:

En Mario, lo meu fill, me
ca escriure aliu que tu
deitjaries llegir lo "Quo
vadis" y tindrè un especial
gust en dedicantel y arrip
te l'envio avuy per correu
certificat. Es un dels llibres
mes bonicos que he llegit
en ma vida, y molt moral
y catolic en son fons. Te
un exit jumeu en tot lo
mon. Perque no t' tra-
duïsses al catala' avuy
que vingui a Espanya i'n
aprofita? Recomanel a
l'Oliver, ell hi te molt
que aprendre, en compte
de fer lo mio a'n els
francesos moderns.

Quanta vegades l'he
dit, quina llàstima per
a' l'atletisme que tenim
tans grans poetes a' l'espai
encara sortit un atleta
mediocre!!! Sols en Luis
B. Nadal anava per bon
camí.

Per l'letúrgia i joys he
sabut los obsequis que
li'hi' haben fet. Jo l'he
aprocheixo molt i desitjo
de tot cor poderli corres-
pondre aquí; ja deus
sabeu que per la malaltia
del meu nen petit han
tingut que retardar el
retorn a' Roma.

Tambe' he llegit los
escandols de Barcelona

¿ lo que ha passat en
la corte bolija, en la
diaris, ja veus ¿ apuents
son lo politich que han
de regenerar a Espanya.

T'conteno que al llegar
lo que passaba a Barcelona
may m'havia sentit
tan catala com ara, ¿
Ben vulguis que prompte
se un fet l'autonomia
de Catalunya, sent

Catalunya sempre expande.
- A don quin, ara estils
plantant un quedi inspirat
en la poesia de
Mariano Cinto

"Do se una capellata entre les
branques..."

que ca' a' una galeria de
Liverpool. Da seus
saber que tallo l' bacalla
en tota Europa y America
Adem recorre a' la Lluïa
y als rius.
Maane
a' ton alto

Luís

ENRIQUE SERRA

STUDIO, 56 VIA BABUINO

ROMA

3. XII. 02

Setimadiriun Quinnet, Vaneij
reben le tem carte en la que en
recomenobes l'oller. Va venir a
con la cipilic que i' m' anava de
Rome, va parlar ab l' lletelle, vers
si no hi era. Va en una zerrmana
molt falsa per mi, perij signat
mants y mants amichs varen venir
ab le pergrinecio catalane y per
propur atender a' tot en varen
multiplicar tots los de casa y
en per vaneij senti molt el no
habeulo propur conixer y modifi-
carli util en Rome. Quant lo veij,
dijeli escurant en mes oportunitat
quant torni.

Supuro que rebria ls' dicis de
Rome letpa d'ordin en la que co-
nobam corrupte de la visita del
oncle del Cha de Peric en lo
men estudi; may va esser una
cosa que val la pena de contar.

I presentan dos zempus extranyes
en l'estudi y m' diuben que ls' lletic
let molte impressio mes enades mes
per l'olam vint a' la lort del enguador

Seuillern y son amants molt del
men art veníabam visita l'aller
Parlant, li'pregunto si'ells eran de
Berlin y m' dihen que no que
eran russos. Llavors li' diqui que
molt me complauria tenir un
nomenede en Russia com tinch
en lo resto de Europa y m' digueren
que les portes de Russia i m' obrien
de bot i bot. Et diu això jo m'
refugi que eran dos comerciants de
quadres russos. Tenia solament
dos quadres acabats justament
aquests dias. L'un le "Village aux
Chrysanthèmes" que l'ubic emban
c' una de les exposicions que m'
han imitat y l'altre "Die trist"
Lo primer es tot una poesia e
le Tador y tot lo motiu del
quadre son grans grups de
Chrysanthèmes, quadre que lo mal
me demanaba un preu altíssim.
M' demanau primer si podian
comprarls, jo li' dihi que si; preguntan
li' preu y m' expouen que se li' poden
li' demans l'adreça, li' donen
paper y plume y l' d' unes edat
esciu lo següent. Russie Moscou

A. Son Altene imperiale le
fran Duc Serge de Russie.
Heiweiro y li pregunta si e,
a' u'ell personalmente per tinc
lo pnti de parlar y un respun
que si. L'altre acorruyent en
lo un persona Paolo.

L'altre pnti de parlar al
saber per cap unen d'esperan
te un pnti unen, u' l' d' Barcelona
al dic regent trovan ab lo un
expos per es germane de la
Carina, persona amabilissima y
tan gentil con benura y u' d'itun
per quant tingu' unes robes noves
li'endu e' Russia. Com per d'ite
sent las parolas per d'itun
peran, tinc estimat Rusia l'
orgull d'haber sentit de la un
boca coses per tantaria perpi
lo unen patria u' l'ingres un
orgull per despreciament uo
te. Pero per li jarem tot y un
sempre espagnol y catala de cor.
y aixis ho seran con ho son los
unens fills.

De desde ahin per u' al estudi
tota la colonic russa. Oels pnti

no i' a' faran lot de propis. Tot lo
quod per tu vares venes a' l'aller
ja es fora. He anat a' Baden Baden
Budapest y Vienna.

Y voratres en l'en.

Quents de l'ots lo de casa.

T'he volgut contar tot elisó per
esplagame ab un amich tan
bo' y tan antich com tu.

Adeu y venals a' l'ots a' la
terre Lluisa, als teus anjells
a' la terre nostra per n'esperem
bones noves de la terra santa.

Y encara preies per tot lo per
vares obsequia a' n'en Ferrando
per li enio de l'ant en tant
a' Dacelme pergen estirmin
la terra santa.

Adeu

tu

Lluís

Roma 10. VII. 07

Elimat Brunet, ahir te vares
escriure i avuy rebre lo teu
llibre de preier. Benvingut
rige i avuy lo comensant e'
llegrir. Estem tots ab un estat
de nervis indescribible ab
motiu de la malaltia del
Sant Pare. S'alternan las
esperansas ab los desmayos i
los sens 94 anys fiant temer
per la seva preciosa existencia
He parlat ab lo metje Romani
que l'ha operat ara fe' poch
dies que podre' allargar algun
dia mes..... sols un
miracle lo pot salvar. Aixis
es que t'envio l'"Osservatore
Romano que acaba d'edir
en aquest moment (tes de

la tarde) y con tu siven tots
107 fills

Lo timoner que t'guiava
se t'ha endut un cop de mar,
sols la fe que t'predicava
nosta barca pot salvar.

Per lo cas del fatal moment
aqui no s'escansa en lo
reuniment del nou papa
i posan en joch foras
formidables, la nova Itàlia
deixja un papa més
transigent, mentre lo nou
catòlic no podrà sancionar
may la possessió de Roma
ambatada al papst.

L'anarquia deuen caducre
sobre la terra la tènica encara
en argine lo nostre Sant
Pape Lleó XIII. - Deu Per

nos amigars!

Loch molt amic dels nebots
londres Moroni i Pecci i tenir
pensada una alejoria que
describis los ultims moments
pero no m'ha iert possible
de poderlo veurer. Conech molt
be los neptes Rossoni i
Mazzoni pero no estant per
res i t'escapan de las
mans. Demà que l'conde
Moroni (que es casat ab la
neboda cancal) esta de guardia
procurare mirar en un
esclatpa de la porta.

T'continuare emiant los
d'avis.

Recorrsi a tot i mane
a' tu aff. Lúthy

Unre i etich distret per
ni risquer t'he donat loy

gracias per lo ten llibre. Te
los dono de tot cor y en
apuntos d'os de reculliment
m'explanaré en las teras
páginas de doble color per
le le' ardente que respiran
y lo d'entar escritas en la
nostre llingua. ^{y quant se publicari}
m' t'oblides d'enviar-me
lo que tens en preparació
sobre lo ten vichle en Orient.

Adon

STUDIO VIA BABUINO 56
CASA VIA CONDOTTI 42
ROMA

Reservada

2 Juliol 1912

L. On. Doaquim Cabot y Rovine
Barcelona

Estimat amic: Any te fare una
confidència que sols a tu la puc
fer, perquè crech que de tots els
amics mes antics que tinc a
Barcelona, es a tu l' que mes tinc
en confiança.

Digam, voldria col·locar algun
quadre meu, original, i quedem
fin a la quantitat de 2000 pesetas
tu que coneixes lo bo i millor
de Barcelona no t'enc di' h' est.
No te ho agraïre' de debto' i com
que l' cas es urgent t' prego m.
consolis lo mes prompte possible.

Si alguna persona de bi' volgués
per acurie prestatu (cas que es

volguerin comprar los cuadros o
quadros) jo emane las obras
con e' fiansa per un any pagant
los interessos.

Ara l'escriure lo que he passat
fins fa' dos anys, gracies a' Pen, tot
he anat be, me he fet un bon nou,
he pogut donar benestar y bona
educacio' als fills, jo fill de una
família pobre he pogut ajudar a'
tots y cregar que n'he aconseguit de
llicències. Però va venir lo moment
de l'adversitat que n'h'ha costat
benquí es massa llarch, un cèrre
d'estofes, de quehas, los meus
estachis tot venut, desmes l'enfon-
sament de lo meu taller, se va
enfonsar tota l'escala y part de
la casa, ves ve asequench, y ara
la setmana passada un altre
estofa de cinc mil pesos a' la
República Argentina, y això me

l'empereur es un gran home d'allí.
Varen venir las lentes desordenadas
del 1911, després l'olera y ara la
guerra, aquí no he sigut cap
extrañer a comprar ont, mes la
crisis política he fet que tant
l'Austria com l'Alemania no
pantin mes un centim a l'altre y
a'he volut aquest desguisat per
ser transitori, perquè apenas
començ l'hivern y estigut velt
en solat, tot reprenç com avans
no he perdut l'entusiasme ni la fe.
Es possible fins a aquest favor
jo t'entenc copiosament y m'ida dels
cadens en escullir, m'he acabat
acabat des de gran de me d'un
mito y mita.

A cana be, los ussers estan bastant
be, tot tenen carreres, i be se les
tenen la nacionalitat espanyola, fe
que no poden tenir aquí cap
punto oficial.

L'lettre est la que enter del'code
del cor, j'ai Ben en la rose un
reney l'indem un dispart grant
mieux en la pensavere.

Adieu, reçois de tout par tout les
teus j'esperant carte tere l'
abesse tes amis en amiche

Enrich

1/1. Via Condotti-42.

Quiter Jaber
11 Fabrer.

STUDIO VIA BABUINO 56
CASA VIA CONDOTTI 42
ROMA

2 - 1 - 913.

Cariniet Quimer:

Acolo de cebrun me
participaci'o de le famillie
del Ubeci y Vingeri. Donantme
le brite volicie de le work
d'aguerie estimat amich men.
Lun me us bi ha cap advere
jo t' meo de ser pervindin
a le cinda aguerie tarjete
mera, te podrei ab facilitat
ferme aguerie favor.

Te temps me us u cap
voliciea tuc. agui ceprim
be, Ane ja temim embelpor
prop del Valicea. L'altre
vie va amiancia. Rome
j carem ane a le estacio
e' reberele just ab lo
me fill Fernando.

Ami, i' preparam prany
fetes durant lo corrent
any. El Poyse celebrare

una missa e' Sant Pere.

Un altre novetat, semble
me s'ente amiglant le
impres de nostre Rey
alporis e' visitan lo
Rey d'Italie. Semble
pu e Romanones, este
decidit a' passar per
cobe de tot, una no
u' com s'lis pendran
en lo Vaticci'.

eda Amint, uents
a le lere serve y filles
de part de totz usaltres
y u altres de tu serve
alm amic

Amint